

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ARCHYVARAS

ĮSAKYMAS

DĖL VALSTYBĖS ARCHYVUOSE SAUGOMŲ KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ VERTINIMO TIKRĄJA VERTE METODIKOS PATVIRTINIMO

2023 m. gruodžio 1 d. Nr. VE-54

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 5 punktu ir atsižvelgdama į Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. 1K-174 „Dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“, 46 punkto nuostatas:

1. T v i r t i n u Valstybės archyvuose saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo tikrąja verte metodiką (pridedama).

2. N u r o d a u valstybės archyvų direktoriams užtikrinti, kad valstybės archyvuose saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimas tikrąja verte būtų atliktas ir taikomas rengiant 2023 metų ir vėlesnių ataskaitinių laikotarpių finansinių ataskaitų rinkinius.

Lietuvos vyriausioji archyvarė

Inga Zakšauskienė

VALSTYBĖS ARCHYVUOSE SAUGOMŲ KILNOJAMŲJŲ KULTŪROS VERTYBIŲ VERTINIMO TIKRĄJA VERTE METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės archyvuose saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo tikrąja verte metodika (toliau – Metodika) nustato valstybės archyvuose saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių, kaip ilgalaikio materialiojo turto, įvertinimo tikrąja verte, siekiant jas įregistruoti finansinėje apskaitoje (toliau – apskaita), tvarką.

2. Ilgalaikio materialiojo turto vienetas yra kilnojamoji kultūros vertybė, įrašyta į Lietuvos valstybės archyvuose saugomų išskirtinę vertę turinčių dokumentų sąrašą, patvirtintą Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2014 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. VE(1.3E)-38 „Dėl Lietuvos valstybės archyvuose saugomų išskirtinę vertę turinčių dokumentų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Išskirtinę vertę turinčių dokumentų sąrašas).

3. Šioje Metodikoje vartojamos sąvokos:

3.1. **Dokumento bazinė vertė** – vertė, apibūdinanti tam tikros rūšies dokumentą, kuriam nepritaikytos papildomos kriterijų vertės.

3.2. **Dokumento specialieji vertinimo kriterijai** (toliau – specialieji kriterijai) – tam tikrai dokumentų grupei ar rūšiai priskirti vertinimo kriterijai.

3.3. Kitos šioje Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme, kituose dokumentų ir archyvų valdymą reglamentuojančiuose teisės aktuose, taip pat viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartuose.

II SKYRIUS VERTINIMO TIKRĄJA VERTE TVARKA

4. Kilnojamosios kultūros vertybės, įrašytos į Išskirtinę vertę turinčių dokumentų sąrašą (toliau – kultūros vertybės), vertinamos eurai.

5. Kultūros vertybių vertinimą tikrąja verte atlieka valstybės archyvo direktoriaus įgalioti valstybės tarnautojai ir (ar) darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – atsakingi darbuotojai).

6. Atsakingi darbuotojai atlikto kultūros vertybių vertinimo rezultatus nurodo oficialiame dokumente, kuris pateikiamas archyvo direktoriui. Archyvo direktoriaus sprendimas įforminamas dokumentų valdymo sistemos priemonėmis.

7. Kultūros vertybių vertinimui valstybės archyvas gali pasitelkti specialistus iš kitų institucijų ar nepriklausomus ekspertus.

8. Kultūros vertybių tikroji vertė apskaičiuojama ir tikslinama pagal formulę $B_v \times (K_1 + K_2 + K_3 + K_4 + K_5 + \dots) : B$, kurioje:

8.1. **B_v** – dokumento bazinė vertė;

8.2. **K₁, K₂, K₃, K₄, K₅...** – specialieji kriterijai;

8.3. **B** – kultūros vertybės fizinė būklė.

9. Atsižvelgiant į dokumento pobūdį (laikmeną), jo sukūrimo (sudarymo) techniką ir kitas tai dokumento rūšiai (formai) būdingas savybes, kurios neišskirtos kaip kriterijai, galimi dokumento bazinės vertės skirtumai nustatytose ribose.

10. Specialiųjų kriterijų aprašymai pateikiami šios Metodikos priede.

11. Kultūros vertybės fizinė būklė vertinama pagal šiuos požymius:

11.1. 1 – dokumento fizinė būklė gera. Dokumentas išlikęs nepažeistas arba restauruotas, konservavimas ir (ar) restauravimas nereikalingi;

11.2. 1.5 – dokumento fizinė būklė patenkinama. Dokumentas iš dalies pažeistas, tačiau išlikusi didesnė jo dalis; dokumentas nekonservuotas, todėl rekomenduojamas prevencinis jo konservavimas, arba dokumentas konservuotas ir restauruotas;

11.3. 2 – dokumento fizinė būklė bloga. Dokumentas nekonservuotas, būtinas konservavimas ir (ar) restauravimas;

11.4. 3 – dokumento fizinė būklė kritinė. Dokumentas nekonservuotas, būtinas neatidėliotinas konservavimas ir (ar) restauravimas.

12. Metodikoje nenumatytais išskirtiniais atvejais archyvo direktoriaus sprendimu atsakingi darbuotojai turi teisę kultūros vertybę vertinti ne pagal šios Metodikos priede nurodytus specialiuosius kriterijus.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Atlikus dokumentų konservavimo ir (ar) restauravimo darbus, kultūros vertybių vertę rekomenduojama tikslinti.

Kultūros vertybių vertė tikslintina ir tais atvejais, kai per ataskaitinius metus valstybės archyvas gauna naujos informacijos, reikšmingai pakeičiančios kultūros vertybės vertę (t. y., kai vertės pokytis didesnis arba mažesnis nei 30 procentų buvusios vertės). Vertės pokytis (padidėjimas arba sumažėjimas) ilgalaikio materialiojo turto apskaitoje registruojamas grynojo turto tikrosios vertės rezervo sąskaitoje.

Valstybės archyvuose saugomų kilnojamųjų kultūros vertybių
vertinimo tikraja verte metodikos
priedas

KULTŪROS VERTYBIŲ GRUPĖS IR JŲ VERTINIMAS

I SKYRIUS RAŠYTINIAI DOKUMENTAI

Rašytinių dokumentų grupės ir jų bazinė vertė

Punktas	Dokumentų grupės ir jų apibūdinimas	Bazinė vertė (Bv), Eur (nuo–iki arba konkreti vertė)	Pastabos
1	Valdžios ir valdymo institucijų dokumentai		
1.1	Lenkijos karalių ir Lietuvos didžiųjų kunigaikščių, Romos popiežių dokumentai	100–5000	
1.2	Valstybės valdžios institucijų dokumentai	100–10000	
2	Žymių veikėjų ir kitų asmenų dokumentai		
2.1	Biografiniai dokumentai	100–2000	
2.2	Kūrybinės, meninės ir (ar) mokslinės veiklos dokumentai	100–2000	
3	Visuomeninių organizacijų, politinių partijų ir (ar) asmenų grupių dokumentai	100–1000	
4	Nacionalinio išsivadavimo dokumentai	100–5000	
5	Dvarų, bažnyčių, vienuolynų ar kitų subjektų turto dokumentai		
5.1	Dvarų ar kitų subjektų turto ūkiniai, finansiniai ir teisiniai dokumentai ar pan.	100–2000	
5.2	Bažnyčių, vienuolynų turto dokumentai	100–2000	
6	Kiti išskirtiniai dokumentai	100–2000	

Specialieji kriterijai

Sukūrimo laikotarpis (K1, 1–30)						
Reikšmė	1–5	6–10	11–15	16–20	21–25	26–30
Paaiškinimas	XX a. ir vėliau	XIX a.	XVIII a.	XVII a.	XVI a.	XV a. ir anksčiau

Apimtis / dydis (K2, 1–30)

Reikšmė	1–5	6–10	11–15	16–20	21–30
Paaiškinimas	Dokumentą (-us) sudaro ne daugiau nei 2 lapai ir (ar) jis (jie) ne didesnis (-i) nei A4 formatas.	Dokumentą (-us) sudaro nuo 3 iki 20 lapų ir (ar) jo (jų) dydis nuo A4 iki A3 formato.	Dokumentą (-us) sudaro nuo 21 iki 200 lapų ir (ar) jo (jų) dydis nuo A3 iki A2 formato.	Dokumentą (-us) sudaro nuo 201 iki 2000 lapų ir (ar) jo (jų) dydis nuo A2 iki A1 formato.	Dokumentą (-us) sudaro daugiau nei 2000 lapų ir (ar) jis (jie) didesnis (-i) nei A1 formatas.

Retumas / unikalumas (K3, 1–30)				
Reikšmė	1–10	11–20	21–30	
Paaiškinimas	Dokumentas retas savo kilme, turiniu, forma arba sukūrimo būdu. Vietinės reikšmės dokumentai, išlikę nedaug tos rūšies dokumentų.	Dokumentas yra labai retas savo kilme, turiniu, forma arba sukūrimo būdu. Nacionalinės reikšmės dokumentai, išlikę vos vienas ar keli tos rūšies dokumentai.	Dokumentas unikalus savo kilme, turiniu, forma ar sukūrimo būdu. Regioninės ar pasaulinės reikšmės dokumentai, išlikę vos vienas ar keli tos rūšies dokumentai.	

Istoriškumas / lituanistika (K4, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paaiškinimas	Dokumentai, susiję su vietinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ir asmenybėmis; nelituanistiniai dokumentai, turintys sąsajų su Lietuva, lietuvių kalba, literatūra, kultūrinėmis ar kitomis tradicijomis.	Dokumentai, susiję su nacionalinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ir asmenybėmis, pažymėti ženklais, antspaudais; svarbūs lituanistiniai dokumentai.	Dokumentai, susiję su regioninio ar pasaulinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ir asmenybėmis, pažymėti ženklais, antspaudais; išskirtinės svarbos lituanistiniai dokumentai.

Memorialumas / autorystė (K5, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paaiškinimas	Dokumentai, susiję su vietinio lygmens asmenybėmis. Autoriai nežinomi arba žinomi vietiniu lygmeniu.	Dokumentai su autografais, įrašais, susiję su nacionalinio lygmens asmenybėmis. Autoriai žinomi nacionaliniu lygmeniu.	Dokumentai su autografais, įrašais, susiję su regioninio ar pasaulinio lygmens asmenybėmis. Autoriai žinomi regioniniu ar pasauliniu lygmeniu.

Meniškumas / vizualumas (K6, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30

Paiškinimas	Dokumentai, neturintys išskirtinės estetiškos vertės, bet turintys tam tikrų unikalių apipavidalinimo, įforminimo elementų / savybių. Dokumentai, turintys vietinio lygmens meninę vertę.	Dokumentai, turintys išskirtinę estetinę vertę, meninio apipavidalinimo, išorinių įforminimo elementų / išskirtinių savybių. Dokumentai, turintys nacionalinio lygmens meninę vertę.	Meninės paskirties dokumentai, turintys regioninio ar pasaulinio lygmens meninę vertę.
--------------------	---	--	--

II SKYRIUS VAIZDO IR (AR) GARSO DOKUMENTAI

Vaizdo ir (ar) garso dokumentų grupės ir jų bazinė vertė

Punktas	Dokumentų grupės ir jų apibūdinimas	Bazinė vertė (Bv), Eur (nuo-iki arba konkreti vertė)	Pastabos
1	Kino dokumentai (35mm, 16mm ir 8mm juostose sukurti filmai)	1000	
2	Fotodokumentai (fotografijos kūriniai (fotonegatyvai, nuotraukos, fotoalbumai))	100–5000	
3	Garso dokumentai (garso įrašai garso juostose, kasetėse, plokštelėse, skaitmeninėse laikmenose)	100–1000	
4	Videodokumentai (videoįrašai analoginėse ar skaitmeninėse laikmenose)	100–500	

Specialieji kriterijai

Sukūrimo laikotarpis (K1, 1–30)				
Reikšmė	1–5	6–10	11–20	21–30
Paiškinimas	po 1991 metų sukurti dokumentai	1945–1990 metais sukurti dokumentai	nuo 1901 iki 1944 metų sukurti dokumentai	iki 1900 metų sukurti dokumentai

Apimtis / dydis (K2, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30

Paiškinimas	Filmo, garso ar videoįrašo trukmė iki 10 minučių; vienas fotodokumentas (fotonegatyvas, nuotrauka).	Filmo, garso ar videoįrašo trukmė nuo 10 iki 30 minučių; fotodokumentų rinkinį sudaro nuo 2 iki 10 dokumentų (fotonegatyvų, nuotraukų).	Filmo, garso ar videoįrašo trukmė ilgesnė nei 30 minučių; fotodokumentų rinkinį sudaro daugiau nei 10 dokumentų (fotonegatyvų, nuotraukų); fotoalbumas.
--------------------	---	---	---

Originalumas / autentiškumas (K3, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paiškinimas	Dokumentų originalai ir analoginės kopijos neišlikusios arba apie juos nežinoma, archyve saugomos skaitmeninės kopijos.	Dokumentų originalai neišlikę arba apie juos nežinoma, archyve originalo teisėmis saugomos analoginės kopijos.	Išlikę dokumentų originalai analoginėse ar skaitmeninėse laikmenose.

Istoriškumas / lituanistika (K4, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paiškinimas	Dokumentai, susiję su vietinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ar asmenybėmis; nelituanistiniai dokumentai, turintys sąsajų su Lietuva, lietuvių kalba, literatūra, kultūrinėmis ar kitomis tradicijomis.	Dokumentai, susiję su nacionalinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ar asmenybėmis; svarbūs lituanistiniai dokumentai.	Dokumentai, susiję su regioninio ar pasaulinio lygmens istoriniais (kultūriniais) įvykiais, reiškiniais ar asmenybėmis; išskirtinės svarbos lituanistiniai dokumentai.

Autorstė (K5, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paiškinimas	Dokumentai, kurių autoriai nežinomi arba žinomi vietiniu lygmeniu.	Dokumentai, kurių autoriai žinomi nacionaliniu lygmeniu.	Dokumentai, kurių autoriai žinomi regioniniu ar pasauliniu lygmeniu.

Meniškumas / vizualumas (K6, 1–30)			
Reikšmė	1–10	11–20	21–30
Paiškinimas	Dokumentai, neturintys išskirtinės estetinės vertės. Dokumentai, turintys vietinio lygmens meninę vertę.	Dokumentai, turintys išskirtinę estetinę vertę ar nacionalinio lygmens meninę vertę.	Meninės paskirties dokumentai, turintys regioninio ar pasaulinio lygmens meninę vertę.